

EXPRESIILE FRAZEOLOGICE – O SURSĂ DE CUNOAȘTERE PLENARĂ A UNEI LIMBI

Liliana Panciuc, Daniela Eșanu-Dumnazev, Tatiana Balmuș, Elena Trincanu,
Raisa Scutelnic, Veronica Voloșciuc

Catedra Limbi Moderne USMF “Nicolae Testemițanu”

Summary

Idioms – a better way to know the language

Idiom is an expression, word, or phrase whose sense means something different from what the words literally imply. Learners of the English language have to try to get acquainted as much as possible with English idioms since they represent the genuine language.

Learning idioms can get learners involved into the real world. Idioms are a part of the so-called “natural language”. They give to language a natural, colorful manner. Students have to learn idioms if they want to speak fluently and improve their communicative skills.

For these reasons, learning idiomatic expressions is a very necessary and important part of the language learning process. A lot of daily speech is based on idioms; in this way, the learners will become more fluent in English and will be able to communicate better, because many idioms are words and expressions used all over the English speaking world.

Rezumat

Expresiile frazeologice sînt o sursă de îmbogățire a diapazonului atît lingvistic cît și cultural, întrucît la baza formării fiecărei expresii frazeologice stau situații socio-culturale concrete. Din punct de vedere semantic și funcțional frazeologismele sînt niște echivalente ale cuvintelor și pot fi considerate unități lexicale complexe ale limbii. Însă spre deosebire de lexeme, ele comportă o încărcătură semantică mai pronunțată. Cunoașterea cu frazeologismele unei limbi permite o mai bună înțelegere a limbii date. Utilizarea la orele de limba engleză a expresiilor frazeologice somatice va contribui atît la diversificarea procesului instructiv-educativ cît și la însușirea mai solidă a limbii.

Studierea unei limbi străine necesită implicarea persoanei ce studiază limba în cunoașterea plenară și solidă a limbii cu componentele constitutive de bază și cele auxiliare ale limbii date. Învățarea unei limbi străine presupune însușirea unui volum lexical-noțional suficient pentru a putea comunica liber, fluent și comprehensibil.

Orice limbă reprezintă un sistem bine structurat care este constituit din elemente lingvistice indispensabile: lexeme, cîmpuri semantice, expresii lexicale, expresii frazeologice, etc. Însușirea unui nou sistem lingvistic, adică a unei limbi străine implică învățarea unui nou model de comunicare. Limba se prezintă ca un fenomen nu doar pur lingvistic, dar și socio-filosofic. Însușirea eficientă a unei limbi străine obligă persoana ce studiază limba dată să se cunoască cu limba străină din perspectiva sa multiaspectuală.

Persoanele ce învață o limbă străină trebuie să acorde o atenție deosebită studierii solide și minuțioase a expresiilor frazeologice, deoarece după cum consideră Charles Bally ele reprezintă “miezul semantic-lexical” al unei limbi. Deși sînt niște îmbinări de cuvinte, frazeologismele, ca și unitățile lexicale simple, se utilizează în vorbire ca material lexical de-a gata, ca niște clișee, niște expresii stereotipe. De aici și caracterul relativ stabil, invariabil al frazeologismelor. Pe lîngă semantica sa cognitiv lingvistică și stilistică specifică, expresia frazeologică reprezintă un sistem filosofico-social complex autentic care e specific unei anumite limbi. Expresiile frazeologice îi familiarizează pe persoanele implicate în procesul însușirii limbii date cu modul de gîndire a poporului, limba căruia o studiază cît și cu filosofia limbii date. Astfel, studiind minuțios frazeologismele unei limbi străine, cu certitudine limba devine mai “vie”, mai autentică și mai “colorată” din punct de vedere lexical și stilistic. Expresiile

frazeologice sînt o cale de acces în înțelegerea modului de structurare a unei limbi, ele fiind reprezentative atît din punct de vedere lingvistic cît și filosofico-cultural.

Expresiile frazeologice sînt o sursă de îmbogățire a diapazonului atît lingvistic cît și cultural, întrucît la baza formării fiecărei expresii frazeologice stau situații socio-culturale concrete. Din punct de vedere semantic și funcțional frazeologismele sînt niște echivalente ale cuvintelor și pot fi considerate unități lexicale complexe ale limbii. Însă spre deosebire de lexeme ele comportă o încărcătură semantică mai pronunțată.

Considerăm că studierea expresiilor frazeologice trebuie inclusă la orele de limba engleză pentru medicii ca o parte integrantă a altor compartimente lingvistice așa ca: gramatica, fonetica, lexicul, etc. Aceasta asigură atît o cultivare a vocabularului studenților- medicii cît și o diversificare metodico-didactică în cadrul orelor de limba engleză.

Utilizarea expresiilor frazeologice are o mare influență în procesul de învățare și de predare a unei limbi străine, deoarece ar putea fi una dintre modalitățile capabile de a oferi studenților condiții mai bune pentru a îmbunătăți abilitatea de comunicare în contextul de zi cu zi în scopul de a ajuta studenții să fie competitivi, să-și diversifice vocabularul personal și modul informal și familiar de a vorbi în limba engleză. Limba vorbită diferă de cea scrisă, deoarece vorbirea orală este foarte plastică după modul său de utilizare și deseori fiind lipsită de aspectul ei formal, fiind impregnată cu expresii frazeologice din plin, ea obține un stil neprotocolar. Acest fapt deseori îi împiedică pe studenți să înțeleagă mesajul vorbitorilor nativi, întrucît se confruntă cu dificultatea înțelegerii anumitor expresii frazeologice, dar mai cu seamă sensul exprimat de ele și contextul în care sînt utilizate. Deși aparent grupul de lexeme din componența expresiilor frazeologice pare a fi înțeles de către studenți, sensul expresiei e departe de a fi clar, deoarece frazeologismele sau îmbinările lexicale stabile se abstractizează de la sensul direct al fiecărui lexem, obținînd un sens general. La ora actuală vorbitorii englezi nativi, ca de altfel și vorbitorii altor limbi, modelează limba, utilizînd cu prisosință expresiile frazeologice pentru a-i oferi un colorit stilistic specific și o nuanță expresivă mesajului sau discursului său. Expresiile frazeologice se utilizează din abundență în opere literare, cîntece, filme etc, astfel încît necunoașterea lor împiedică înțelegerea mesajului propriu-zis.

Dat fiind faptul că orele de limba engleză au la baza lor conținut medical, este important de a racorda și ajusta semantica expresiilor frazeologice și a le integra conținutului orei de limba engleză. Medicii trebuie familiarizați cu varietatea expresiilor frazeologice propriu-zise. O bună parte a expresiilor frazeologice au la baza lor termeni anatomici, adică nomenclatura anatomică. Astfel de expresii la baza cărora stă nomenclatura anatomică se numesc expresii frazeologice somatice. O serie întreagă de expresii frazeologice somatice au o aplicabilitate și utilizare înaltă în vorbirea uzuală, prin urmare ele merită a fi studiate de către medicii și activ utilizate în vorbirea uzuală atît la orele de limba engleză cît și în afara lor.

În articolul dat ne-am propus să analizăm importanța utilizării expresiilor frazeologice somatice engleze la orele de limba engleză precum și funcționalitatea lor. Un interes deosebit îl prezintă atît modul de asociere a lexemelor în cadrul expresiilor frazeologice cît și identificarea existenței expresiilor frazeologice echivalente în limba maternă. Este important de a-i cunoaște pe medicii cu tipul de coeziune a elementelor componente, modul corect de utilizare a expresiilor frazeologice somatice, cu semantica lor, cu modul de ajustare contextului adecvat și utilizarea propriu-zisă a lor.

Cele mai des utilizate lexeme din nomenclatura anatomică în componența expresiilor frazeologice somatice engleze sînt următoarele: arm, back, brain, ear, eye, face, finger, foot/feet, hair, hand, heart, heels, knee, legs, lip, mind, mouth, nail, neck, nose, skin, toe, tongue, tooth/teeth, etc. De regulă, expresiile frazeologice au în componența lor un verb care la fel ca și celelalte elemente constitutive ale expresiei frazeologice se desemantizează. Cele mai productive verbe utilizate în expresiile frazeologice somatice din limba engleză sînt verbele: to have - a avea; to be - a fi; to put - a pune, to get - a obține; to keep - a ține, to take - a lua, to pull - a trage, etc. Este necesar de menționat faptul că nu toate frazeologismele somatice au verbe în

componenta lor. O serie de expresii frazeologice somatice engleze au ca elemente de sudură adjective, adverbe, prepoziții, etc. în componenta lor.

În continuare am vrea să exemplificăm o serie de expresii frazeologice somatice cu echivalentele lor românești sau explicațiile asociative. Unele expresii frazeologice somatice își găsesc un echivalent aproape identic în limba română, în timp ce altele nu au expresii frazeologice echivalente, dar obțin o explicație asociativă.

Expresiile frazeologice somatice cu lexemul „arm” sînt deseori utilizate în vorbirea uzuală datorită faptului că posedă o semantică ajustabilă oricărui context. Ex.: a shot in the arm = lucru care încurajează și dă energie; to have a long arm = a-și face simțită puterea și autoritatea de la distanță.

Un interes deosebit îl au expresiile frazeologice somatice la baza cărora stă lexemul „back”, care se comportă atât ca substantiv cât și ca verb. Ex.: at the back of one's mind = în subconștient, în străfundul sufletului; to back and fill = a șovăi, a fi nehotărît; to back the wrong horse = a face o alegere proastă; to put one's back into smth. = a face ceva cu sîrg, a pune tot sufletul.

Expresiile frazeologice somatice cu lexemul „brain” sînt facile la memorare, întrucît au echivalente în limba română. Ex.: to have good brain = a fi inteligent; to have smth on the brain = a fi preocupat de ceva.

Lexemul „ear” este destul de productiv în limba engleză. Acesta se denotă prin numărul considerabil de expresii frazeologice somatice cu lexemul dat. Ex.: to split one's ears = a năuci pe cineva, a împuia urechile cuiva; to give smb. a thick ear = a trage cuiva o palmă zdravănă; to be all ears = a fi atent; to walk off on one's ears = a pleca mîniat, furios; to turn a deaf ear = a se face că nu aude; to win one's ears = a avea trecere la cineva.

Un număr impunător de expresii frazeologice somatice sînt constituite cu ajutorul lexemului „eye”. Ex.: to be all eyes = a fi numai ochi; to be easy in the eye = a fi plăcut la înfățișare; to cast an evil eye = a privi cu ochi răi; to close one's eyes to smth. = a trece cu vederea; to have fishy eye = a avea ochi fără viață; to run the eyes over = a-și arunca ochii peste; to see black in one's eyes = a învinui pe cineva.

Lexemul „face” este mai puțin productiv, dar totuși îl întîlnim în unele expresii frazeologice somatice. Ex.: on the face of things = la prima vedere; to show one's face = a apărea în public.

Expresiile frazeologice somatice cu lexemul „finger” au o utilizare largă. Ex.: to be finger and thumb = a fi prieteni nedespărțiți; to put the finger into smb's pie = a se amesteca în treburile altcuiva; to slip between one's fingers = a-i scăpa printre degete.

Expresiile frazeologice somatice formate cu lexemul „foot/feet” au la baza lor un număr considerabil de verbe menționate mai sus și au o aplicabilitate înaltă. Ex.: to get off on the wrong foot = a călca cu stîngul, a produce o impresie proastă; to have one foot in the grave = a avea un picior în groapă; to have the ball at one's feet = a fi cu picioarele pe pămînt.

Șirul expresiilor frazeologice somatice este destul de mare, așa încît nu putem să le analizăm pe toate. O analiză mai profundă ne propunem să realizăm în articolele ulterioare.

Lucrul cu expresiile frazeologice somatice la orele de limba engleză presupune o pregătire prealabilă. Inițial medicii trebuie familiarizați cu cele mai simple expresii frazeologice somatice care își găsesc echivalente identice în limba română. Ulterior, profesorul îi poate cunoaște pe studenți cu expresiile frazeologice somatice mai dificile ca structură și semantică. Sînt mai multe tehnici de lucru cu expresiile frazeologice care implică diverse activități.

Un procedeu utilizat la orele de limba străină în scopul însușirii expresiilor frazeologice este exercițiul de recunoaștere a expresiilor frazeologice somatice într-un text și de identificare a sensului exprimat de ele. Următoarea treaptă a recunoașterii este identificarea echivalentului în limba maternă, în cazul în care el există. O serie de exerciții pot fi utilizate la orele de limba engleză cu scopul de a facilita memorarea expresiilor frazeologice. Un exercițiu ușor de aplicat, dar cu un rezultat înalt este umplerea spațiilor libere cu verbe lipsă. Aceste tipuri de exerciții

contribuie la însușirea rapidă a verbelor din componența expresiilor frazeologice. Ele ajută studenții să evite utilizarea incorectă a unor verbe în locul celor propriu-zise. Se pot utiliza și exerciții de ajustare a expresiilor frazeologice somatice contextului necesar. Un procedeu eficace de consolidare a expresiilor frazeologice este alcătuirea enunțurilor cu expresiile date pentru a verifica dacă sintagmele date au fost corect înțelese și însușite temeinic. La etapa avansată de însușire a expresiilor frazeologice profesorul poate utiliza și alte metode precum cea auditivă. Metoda auditivă implică audierea, recepționarea unei informații sau a unui mesaj ce conține un număr anumit de expresii frazeologice ajustate unui anumit context. Această metodă oferă posibilitatea de a verifica gradul de identificare și recunoaștere a expresiilor frazeologice, de înțelegere a sensului exprimat de ele și semantica integrală a mesajului.

Un procedeu eficient de însușire temeinică a expresiilor frazeologice sînt situațiile de comunicare, dialogurile, etc., întrucît ele îi implică pe studenți în situații practice de comunicare. La utilizarea acestor procedee profesorul urmărește scopul de a-i face pe studenți să achiziționeze deprinderi de utilizare activă și regulată a expresiilor frazeologice în vorbirea uzuală. Studenții sînt puși în situația de a crea contexte cu frazeologisme. Anume astfel de situații le permit studenților să pătrundă pe deplin în esența conținutului expresiilor frazeologice. Expresiile frazeologice au un rol important în compunerea eseurilor. Ele au rolul de „a condimenta,, conținutul eseului și de a-l îmbogăți semantic și stilistic. Procedeu de utilizare a expresiilor frazeologice în esee sau comentarii sporesc gradul de însușire a frazeologismelor și modul corect de utilizare într-un anumit context. O tehnică interesantă de lucru cu expresiile frazeologice engleze este prezentarea de către profesor a imaginilor cu reprezentarea vizuală a unor expresii frazeologice. Vizualizarea expresiilor frazeologice este un procedeu util întrucît verifică gradul de recunoaștere a conținutului semantic și a celui grafic.

În concluzie am vrea să menționăm faptul că expresiile frazeologice sînt indispensabile în procesul de însușire a unei limbi străine, întrucît ele contribuie la diversificarea vocabularului, la facilitarea recepționării unui mesaj și la exprimarea fluentă.

Bibliografie

1. Dumeniuc I., Matcas N., Introducere în lingvistică, Chisinau, 1989
2. Harmer, J. The Practice of English Language Teaching. London: Longman, 2004.
3. Gary D. Borich „Effective teaching methods”, New York, Prentice Hall, 2005
4. Penny Ur „A course in language teaching: practice and theory”, Cambridge University Press, 1991
5. Jim Scrivener „Learning teaching”, Cambridge University Press, 1998